

ІСТОРИЯ ТА ЗДОБУТКИ КАФЕДРИ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ (ДО 80 – РІЧЧЯ БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ)**О.Б. Беліков, О.І. Рошчук, Н.І. Белікова, В.П. Гавалешко, Я.Р. Караван, М.М. Сорохан***Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна*

Ключові слова: кафедра ортопедичної стоматології, навчально-методична робота, наукова робота, лікувальна робота.

Резюме. У статті описано становлення та особливості організації роботи кафедри ортопедичної стоматології як самостійного структурного підрозділу Буковинського державного медичного університету. Проведено детальний аналіз кадрового потенціалу, особливостей проведення навчального та лікувального процесів, наукових здобутків. Стаття присвячується 80-річчю БДМУ.

Буковинський медичний вісник. 2024. Т. 28, № 3 (111). С. 83-87.

DOI: 10.24061/2413-0737.28.3.111.2024.14

E-mail: belikov@bsmu.edu.ua

HISTORY AND ACHIEVEMENTS OF THE DEPARTMENT OF PROSTHETIC DENTISTRY (TO THE 80th ANNIVERSARY OF BUKOVINIAN STATE MEDICAL UNIVERSITY)**O.B. Belikov, O.I. Roshchuk, N.I. Belikova, V.P. Havaleshko, Ya.R. Karavan, M.M. Sorokhan**

Key words: Department of Prosthetic Dentistry, educational and methodical work, scientific work, medical work.

Resume. The article describes the formation and peculiarities of the organization of the Department of Prosthetic Dentistry as an independent structural unit of the Bukovinian State Medical University. A detailed analysis of personnel potential, features of educational and medical processes, and scientific achievements was carried out. The article is dedicated to the 80th Anniversary of BSMU.

Bukovinian Medical Herald.

2024. V. 28, № 3 (111). P. 83-87.

Вступ. Новим поштовхом для розвитку різних напрямків стоматології на Буковині, зокрема ортопедичної, став 2006 рік, коли на базі медичного факультету № 1 Буковинського державного медичного університету розпочали підготовку студентів за напрямком «Стоматологія». А вже 26 серпня 2008 року наказом по БДМУ № 03-О створено стоматологічний факультет [1].

Кафедра ортопедичної стоматології Буковинського державного медичного університету є правонаступницею кафедри терапевтичної та ортопедичної стоматології, що була організована і почала працювати з вересня 2008 року, фактично розпочавши роботу новоствореного стоматологічного факультету. Очільником кафедри став лікар-стоматолог-ортопед, відомий в Україні спеціаліст зі щелепно-лицевої ортопедії, доктор медичних наук, доцент Беліков Олександр Борисович. У 2008-2009 н.р.

проводилось викладання двох дисциплін з ортопедичного напрямку: пропедевтики ортопедичної стоматології на другому курсі, а також ортопедичної стоматології на третьому курсі стоматологічного факультету. Вагомий педагогічний досвід дозволив професору Белікову О.Б. за короткий час організувати навчальну, наукову та лікувальну роботу.

Основною навчальною базою кафедри терапевтичної та ортопедичної стоматології слугували відремонтовані навчальні приміщення за адресою: вул. Суворова, 2 у поліклініці Чернівецького військового госпіталю. Крім того, базою кафедри був фантомний клас у госпіталі ветеранів війни (вул. Фастівська, 20). Кафедра потребувала розширення, тож за ініціативи ректорату та керівництва краю почався ремонт будівлі, що знаходиться на вул. Марка Вовчка, 2. Новий навчально-лікувальний стоматологічний корпус БДМУ було урочисто відкрито 22 серпня 2011 року.

Також у 2011 році там створено сучасний лікувально-консультативний стоматологічний центр, що став основою для майбутньої Університетської клініки [2].

За період роботи кафедри терапевтичної та ортопедичної стоматології захищено три кандидатських дисертації (Касіянчук М.В., Струк В.І, Дорубець А.Д.), заплановані до виконання три кандидатські дисертації (Ватаманюк М.М., Ішков М.О., Караван Я.Р.) та докторська дисертація доцента Левандовського Р.А. Видано одну монографію, три навчальні та навчально-методичні посібники, опубліковано 22 статті в провідних журналах, ліцензованих ВАК України, 1 – за кордоном, 30 тез, одержано 3 деклараційні патенти України на винахід, 1 нововведення внесене до Галузевого реєстру нововведень, та виконано 15 доповідей на науково-практичних конференціях, симпозиумах, з'їздах, у тому числі за кордоном.

Рис. 1. Колектив кафедри терапевтичної та ортопедичної стоматології (2008 – 2012 рр.).

У різні періоди роботи кафедри терапевтичної та ортопедичної стоматології у колективі працювали чудові фахівці та педагоги: головний лікар КМП «Міська стоматологічна поліклініка» канд.мед.наук Струк Володимир Іванович, головний лікар КП «Обласна консультативна стоматологічна поліклініка» Сандуляк В'ячеслав Назарович, лікарі-стоматологи: канд.мед.наук Мойсеєнко Ірина Миколаївна, Цибульський Сергій Вікторович, Кукунов Костянтин Олександрович, Никоряк Галина Іванівна, а також нині покійні Шановський Анатолій Миколайович та Косенко Ольга Львівна.

Наказ ректора № 07-О від 30 серпня 2012 року «Про реорганізацію кафедри терапевтичної та ортопедичної стоматології» почав процес розділення кафедри терапевтичної та ортопедичної стоматології відповідно у кафедру терапевтичної та кафедру ортопедичної стоматології [3]. У вересні 2012 року кафедра ортопедичної стоматології розпочала новий навчальний рік під керівництвом проф. Белікова О.Б. Першим вагомим здобутком кафедри ортопедичної

Рис. 2. Колектив кафедри ортопедичної стоматології (2012 – 2015 рр.).

стоматології стала науково-практична конференція з міжнародною участю «Злоякісні пухлини голови та шиї. Сучасні методи реабілітації», яку кафедра провела 1-2 листопада 2012 року у палаці «Академічний» разом із кафедрою онкології та медичної радіології БДМУ. З вітальним словом виступили проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків БДМУ, завідувач кафедри онкології та медичної радіології професор Івашук О.І., головний лікар Чернівецького обласного клінічного онкологічного центру Гонца А.О. [4].

Першому для представлення доповіді надали слово угорському професору Gyorgy Szabo (кафедра щелепно-лицевої хірургії, Університет Земмельвейса, м. Будапешт, Угорщина). У рамках запланованих заходів конференції він також прочитав лекцію для лікарів-стоматологів та студентів стоматологічного факультету 2 листопада.

У конференції взяли участь понад сто провідних науковців та практичних лікарів з 15 медичних закладів онкологічного профілю, а також два закордонних представники з Угорщини та Литви. Обговорювалися актуальні питання онкологічних захворювань голови та шиї, новітні методи оперативного втручання та питання післяопераційної реабілітації пацієнтів. Інноваційною стала онлайн-трансляція наукового форуму, завдяки чому до конференції змогли доєднатися понад 400 учасників з усіх куточків України, а також із-за кордону [4].

Професор Беліков О.Б. заснував наукову школу з ортопедичної стоматології, періопатології та імплантології. У 2011-2015 рр. успішно виконана планова науково-дослідна робота кафедри на тему «Нові підходи до діагностики, лікування та профілактики основних стоматологічних захворювань різного генезу у мешканців Карпатського регіону України» (науковий керівник: д-р мед.наук, професор Беліков О.Б.). За період виконання НДР кафедри захищено докторську дисертацію (Левандовський Р.А.), дві кандидатські дисертації (Гавалешко В.П., Караван Я.Р.) та 4 магістерських науково-кваліфікаційні роботи. Опубліковано 222 наукових праці, із них 1 монографія, 102 статті в наукових

Сторінки історії

Рис. 3. Професор Георг Сабо під час пленарної доповіді 01.11.2012

фахових виданнях, 104 тези у матеріалах науково-практичних конференцій, отримано 14 патентів на корисну модель, 5 інформаційних листів, 10 нововведень, видано 3 методичні рекомендації.

Основні наукові положення відображені в матеріалах конференцій, конгресів, з'їздів, доповідалися та обговорювалися на 11 науково-практичних конференціях (у т.ч. 2 – за кордоном) [5].

У 2012 році на базі стоматологічного навчального корпусу БДМУ за адресою вул. М. Вовчка, 2 створено навчально-лікувальний центр «Університетська клініка», який очолив асистент кафедри ортопедичної стоматології Максимів О.О. Усі викладачі кафедри беруть активну участь у лікувально-консультативній роботі центру. 11 квітня 2019 року відбулося урочисте відкриття Центру симуляційної медицини та інноваційних технологій БДМУ за адресою вул. Руська, 87, де НЛЦ «Університетська клініка» отримала нову базу [6].

Протягом 2016 – 2020 рр. виконана друга науково-дослідна робота кафедри ортопедичної стоматології «Мультидисциплінарний підхід до діагностики, лікування та профілактики основних стоматологічних захворювань зі збереженням регенеративних властивостей тканин і відновлення протетичних властивостей анатомічних структур у мешканців

Північної Буковини» (науковий керівник: д-р мед.наук, професор Беліков О.Б.). За період виконання НДР кафедри захищено дві кандидатські дисертації (Максимів О.О., Рошук О.І.). Опубліковано 145 праць: 8 монографій; 96 статей, з яких 40 за кордоном (з них 14 – у журналах, які входять до БД Scopus, WoS), 54 тези (з них – 14 за кордоном); 1 нововведення в Реєстрі галузевих нововведень МОЗ України; 1 інформаційний лист про нововведення в системі охорони здоров'я України. Виконано 33 доповіді на наукових форумах різних рівнів, у тому числі 15 за кордоном [7].

Рис. 4. Колектив кафедри ортопедичної стоматології (2016 – 2019 рр.)

З 2021 року по теперішній час виконується третя планова науково-дослідна робота кафедри на тему «Етіопатогенетичні аспекти реабілітації основних стоматологічних захворювань щелепно-лицевої ділянки» (номер державної реєстрації 0121U109997; термін виконання: лютий 2021 р. – грудень 2025 р.). У рамках виконання цієї роботи захищено дві науково-кваліфікаційні роботи на здобуття наукового ступеня доктора філософії (Ясінський М.М., Сорохан М.М.). Видано 5 монографій, опубліковано 27 статей, у тому числі 8 у наукометричних виданнях Scopus та Web of Science, 43 тези, виконано 33 доповіді на наукових форумах різних рівнів, отримано 4 патенти на корисну модель. Виконується 1 докторська дисертація доцента Касянюка М.В.

14-15 березня 2024 року кафедра провела унікальну в Україні фахову школу на тему «Проблемні питання складного щелепно-лицевого протезування. Шляхи їх вирішення. Сучасні погляди», що об'єднала лекторів та слухачів з усієї України.

У різні роки на кафедрі ортопедичної стоматології працювали: канд. мед. наук Дорубець Андрій Дмитрович, Ватаманюк Микола Михайлович, Манюх Христіна Юріївна, Науменко Катерина Євгенівна, Алай Яна Станіславівна, д-р філософії Ясінський Микола Миколайович, д-р. мед. н., доцент Левандовський Роман Адамович [2].

На сьогоднішній день усі викладачі кафедри відповідають Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти, виконуючи 5 і більше пунктів. 87,5 % викладачів мають вищу

лікарську категорію. 50% викладачів кафедри склали іспит з англійської мови (FCE чи Aptis) і отримали сертифікат, який підтверджує достатньо високий рівень володіння іноземною мовою (B2 чи C). Викладачі постійно працюють над підвищенням своєї професійної лікарської та педагогічної майстерності.

Кафедра здійснює підготовку магістрів та докторів філософії за спеціальністю «Стоматологія», а також післядипломну підготовку лікарів-інтернів за спеціальністю «Стоматологія» та лікарів-стоматологів за спеціальністю «Ортопедична стоматологія». На кафедрі викладаються такі навчальні дисципліни: «Пропедевтика ортопедичної стоматології», «Ортопедична стоматологія», «Навчальна практика з ортопедичної стоматології з основами сучасного повного знімного протезування», курс за вибором «Матеріалознавство в ортопедичній стоматології».

Ще з 2010 року кафедра використовує можливості сервера дистанційного навчання «Moodle», створивши якісні електронні навчальні курси для здобувачів. Саме вони допомогли підтримувати рівень якості освітнього процесу, коли БДМУ був змушений перейти на дистанційне навчання у 2020 році через пандемію COVID-19, а також у 2022 році після оголошення воєнного стану в Україні. Кафедра постійно впроваджує інноваційні технології в навчальний процес (метод мозкового штурму, професійну рольову гру, метод PRES, кейс-метод, дискусію тощо), сприяє створенню студентоцентрованого освітнього середовища, відпрацювання зі студентами симуляційних сценаріїв та практичних навичок з використанням усіх можливостей нашої матеріально-технічної бази [8]. За час існування кафедри видано 7 навчальних посібників, 6 навчально-методичних посібників та 1 словник.

У 2012 році на кафедрі створено студентський науковий гурток для студентів, які бажають поглиблено вивчати сучасні напрямки розвитку ортопедичної стоматології та долучатися до наукової роботи кафедри.

Куратори кафедри ортопедичної стоматології дотримуються плану виховної роботи кафедри, сприяючи національно-патріотичному, морально-етичному, художньо-естетичному, правовому, економічному та екологічному вихованню студентів. Усі викладачі кафедри під час проведення занять прищеплюють здобувачам почуття гідності, поняття академічної доброчесності, інтернаціоналізму,

Рис. 5. Практичне завдання на засіданні студентського наукового гуртка

патріотизму, етики та деонтології, сприяють формуванню соціальних навичок, вкрай важливих для майбутнього лікаря-стоматолога.

Щорічно викладачі кафедри організують благодійну акцію, приурочену святу Святого Миколая, відвідуючи разом із студентами нужденних дітей Буковини. Також активно долучаються до благодій, зініційованих БДМУ, наприклад, «Єднаємося в допомозі ЗСУ» у лютому 2023 р., «Захистимо тих, хто захищає нас» у квітні 2024 р. з плетіння маскувальних сіток та костюмів для ЗСУ у палаці Академічний.

Отже, за 16 років існування кафедри здійснювалася якісна підготовка лікарів-стоматологів на до- та післядипломному рівнях. Захищено 1 докторську дисертацію, 10 кандидатських дисертацій та 4 магістерські науково-кваліфікаційні роботи, зrealізовано багато планів. Дякуємо БДМУ, його керівництву за можливість працювати та розвиватися у стінах рідного закладу освіти. Вітаємо з 80-річчям, бажаємо розвитку та процвітання!

Список літератури

1. Бойчук ТМ, Годованець ОІ. Розвиток стоматології дитячого віку в стінах Буковинського державного медичного університету. Буковинський медичний вісник. 2020;24(2):196-200. DOI: 10.24061/2413-0737.XXIV.2.94.2020.63.
2. Історія кафедри ортопедичної стоматології [Інтернет]. [цитовано 2024 Сер 26]. Доступно: <http://surl.li/poefcf>.
3. Мазур ІП, Павленко ОВ, Скрипник ІЛ, редактори. Українська наукова стоматологічна школа: історичні нариси. Кропивницький: Поліум; 2020. 122 с.
4. У БДМУ розпочала роботу науково-практична конференція присвячена проблемам злоякісних пухлин голови та шиї та сучасним методам реабілітації [Інтернет]. 2012 [цитовано 2024 Сер 26]. Доступно: <https://www.bsmu.edu.ua/news/381-u-bdmu-rozpochala-robotu-naukovo-praktichna-konferentsiya-prisvyachena-problemam-zloyakisnih-puhlin-golovi-ta-shii-ta-suchasnim-metodam-reabilitatsii/>.
5. Беліков ОБ, керівник роботи. Нові підходи до діагностики, лікування та профілактики основних стоматологічних захворювань різного генезу у мешканців Карпатського регіону України: звіт про НДР (заклоч.). Чернівці; 2015. 254 с.

Сторінки історії

6. НЛЦ «Університетська клініка» [Інтернет]. [цитовано 2024 Сер 28]. Доступно: <https://www.bsmu.edu.ua/meditsina/nlts-universitetska-klinika/>

7. Бєліков О.Б., керівник роботи. Мультидисциплінарний підхід до діагностики, лікування та профілактики основних стоматологічних захворювань зі збереженням регенеративних властивостей тканин і відновлення протетичних властивостей анатомічних структур у мешканців Північної Буковини: звіт про НДР (заключ.). Чернівці; 2020. 335 с.

8. Гавалешко В.П., Рошук О.І. Підвищення якості викладання ортопедичної стоматології з використанням інноваційних технологій. Клінічна анатомія та оперативна хірургія. 2024;23(1):138-43. DOI: 10.24061/1727-0847.23.1.2024.19.

References

1. Boichuk TM, Hodovanets' OI. Rozvytok stomatolohii dytiachoho viku v stinakh Bukovyns'koho derzhavnoho medychnoho universytetu [Development of pediatric dentistry within the walls of the Bukovyna State Medical University]. Bukovyns'kyi medychnyi visnyk. 2020;24(2):196-200. DOI: 10.24061/2413-0737.XXIV.2.94.2020.63. (in Ukrainian).

2. Istoriiia kafedry ortopedychnoi stomatolohii [History of the Department of Orthopedic Dentistry] [Internet] [cited 2024 Aug 26]. Available from: <http://surl.li/poefcf>. (in Ukrainian).

3. Mazur IP, Pavlenko OV, Skrypnyk IL, editors. Ukrains'ka naukova stomatolohichna shkola: istorychni narysy [Ukrainian scientific dental school: historical essays]. Kropyvnytskyi: Polium; 2020. 122 p. (in Ukrainian).

4. U BDMU rozpochala robotu naukovu-praktychna konferentsiia prysviachena problemam zloiakysnykh pukhlyn holovy ta shyi ta suchasnym metodam reabilitatsii [A scientific and practical conference devoted to the problems of malignant tumors of the head and neck and modern methods of rehabilitation has started at BSMU] [Internet]. 2012 [cited 2024 Aug 26]. Available from: <https://www.bsmu.edu.ua/news/381-u-bdmu-rozpochala-robotu-naukovo-praktichna-konferentsiya-prisvyachena-problemam-zloyakisnih-pukhlyn-golovi-ta-shii-ta-suchasnim-metodam-reabilitatsii>. (in Ukrainian).

5. Bielikov OB, supervisor. Novi pidkhody do diahnozyky, likuvannia ta profilaktyky osnovnykh stomatolohichnykh zakhvoriuvan' riznoho genezu u meshkantsiv Karpats'koho rehionu Ukrainy: zvit pro NDR (zakliuch.) [New approaches to diagnosis, treatment and prevention of major dental diseases of various genesis in residents of the Carpathian region of Ukraine: a report on the NDR (conclusion)]. Chernivtsi; 2015. 254 p. (in Ukrainian).

6. NLTs «Universytets'ka klinika» [NLC "University Clinic"] [Internet]. [cited 2024 Aug 28]. Available from: <https://www.bsmu.edu.ua/meditsina/nlts-universitetska-klinika/> (in Ukrainian).

7. Bielikov OB, supervisor. Mul'tydystryplinaryi pidkhid do diahnozyky, likuvannia ta profilaktyky osnovnykh stomatolohichnykh zakhvoriuvan' zi zberezheniam reheneratyvnykh vlastyvostei tkanyn i vidnovlennia protetychnykh vlastyvostei anatomichnykh struktur u meshkantsiv Pivnichnoi Bukovyny: zvit pro NDR (zakliuch.) [A multidisciplinary approach to the diagnosis, treatment and prevention of major dental diseases with preservation of regenerative properties of tissues and restoration of prosthetic properties of anatomical structures in residents of Northern Bukovyna: report on NDR (conclusion)]. Chernivtsi; 2020. 335 p. (in Ukrainian).

8. Havaleshko VP, Roschuk OI. Pidvyschennia yakosti vykladannia ortopedychnoi stomatolohii z vykorystanniam innovatsiinykh tekhnolohii [Improving the quality of teaching orthopedic dentistry using innovative technologies]. Klinichna anatomiiia ta operatyvna khirurgiia. 2024;23(1):138-43. DOI: 10.24061/1727-0847.23.1.2024.19. (in Ukrainian).

Відомості про авторів

Бєліков О.Б. – д-р мед. наук, завідувач кафедри ортопедичної стоматології, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна.

Рошук О.І. – канд. мед. наук, доцент закладу вищої освіти кафедри ортопедичної стоматології, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна.

Бєлікова Н.І. – канд. мед. наук, доцент закладу вищої освіти кафедри ортопедичної стоматології, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна.

Гавалешко В.П. – канд. мед. наук, доцент закладу вищої освіти кафедри ортопедичної стоматології, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна.

Караван Я.Р. – канд. мед. наук, асистент кафедри ортопедичної стоматології, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна.

Сорохан М.М. – д-р філософії, асистент кафедри ортопедичної стоматології, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна.

Information about authors

Belikov O.B. - Doctor of Medical Sciences, Professor, Head of the Department of Prosthetic Dentistry of Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine.

Roshchuk O.I. - Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the institution of higher education of the Department of Prosthetic Dentistry of Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine.

Belikova N.I. - Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the institution of higher education of the Department of Prosthetic Dentistry of Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine.

Havaleshko V.P. - Candidate of Medical Sciences, Associate Professor of the institution of higher education of the Department of Prosthetic Dentistry of Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine.

Karavan Ya.R. - Candidate of Medical Sciences, Assistant of the Department of Prosthetic Dentistry of Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine.

Sorokhan M.M. - PhD, Assistant of the Department of Prosthetic Dentistry of Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine.